

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Навчально-науковий інститут перформативних мистецтв
Кафедра режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець

**АНОТАЦІЯ
ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ
«ВИКОНАННЯ РОЛІ БЛЕЗА У ВИСТАВІ «БЛЕЗ» К.МАНЬЄ»**

на здобуття ступеня вищої освіти Бакалавр
за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»,
кваліфікацією Бакалавр сценічного мистецтва,
актор, ведучий театралізованих видовищ,
освітньо-професійною програмою «Акторська майстерність»

Роботу виконав
здобувач вищої освіти
4 курсу, групи БСМ 12-22
Карпенко Олександр Олександрович

Керівник творчого проєкту:
народний артист України, професор,
завідувач кафедри режисури
та акторської майстерності
імені народної артистки України
Лариси Хоролець
Гирич Віктор Сергійович

Допустити до захисту творчого проєкту
Протокол засідання кафедри
№ _____ від _____
Завідувач кафедри -
професор, народний артист України
_____ ГИРИЧ В.С.
(підпис)

Київ - 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ	4
1.1 Автор та епох	4
1.2 Ідейно-тематичний аналіз твору	8
РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ П'ЄСИ І РОЛІ	15
2.1 Дійовий аналіз п'єси	15
2.2 Дійовий аналіз ролі	19
РОЗДІЛ 3. ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ.....	28
3.1 Творчий задум образу Блеза	28
3.2 Сценічне втілення образу Блез.....	30
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35

ВСТУП

Актуальність теми. Безсумнівно Клод Маньє створив п'єсу яка стала ще більш актуальною у наш час. На жаль, гонитва за зовнішніми атрибутами успіху набула ще більших масштабів. У час соціальних мереж багато людей зовсім перестали перейматися за свій внутрішній зміст, надаючи перевагу зовнішньому вираженню своїх «здобутків» через фотки, сторіси та безглузді пости.

Окрім цього порушується тема брехні, задля забаганки іншої людини, попри власне небажання чинити її. Ця тема стовідсотково завжди буде актуальна у всі часи, оскільки постійно знаходяться люди які без зазріння совісті використовують інших заради своїх цілей. А ідея справжнього кохання, яке готове задля тебе на будь-які жертви, у час споживчих відносин - актуальне як ніколи.

Мета – створити образ Блеза Д'Амбріє з п'єси «Блез» Клода Маньє.

Завдання:

1. Ознайомитись із творчістю автора. Визначити проблематику його творів.
2. Здійснити ідейно-тематичний аналіз п'єси та визначити композицію п'єси.
3. Ознайомитись з особливостями жанру п'єси.
4. Визначити надзавдання, наскрізьну дію, сценічні задачі та створити лінію дії персонажа.
5. Пошук образності у виставі, робота над створенням ролі.
6. Розкрити етапи сценічного втілення ролі.

Об'єкт дослідження. Творчий шлях Клода Маньє, його п'єса «Блез».

Предмет дослідження. Створення образу Блеза Д'Амбріє у виставі «Блез».

Структура анотації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 35 сторінки, основний обсяг – 33 сторінки, список використаних джерел – 2 сторінки (15 найменувань).

РОЗДІЛ 1

ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ

1.1. Автор та епоха

Епоха, в яку творив Клод Маньє, характерна глибокими соціокультурними трансформаціями у післявоєнній Франції.

У 1950-х роках французький «бульварний театр» переживав своєрідний ренесанс. Після Другої світової війни суспільство потребувало мистецтва, яке б дозволяло відволіктися від суворих протиріч. Цей період характерний стрімким економічним піднесенням. Формувався новий середній клас, для якого атрибути статусу та матеріальної складової стали надважливими.

Головною темою його творів стала сатира на «дурного буржуа», який засліплений жадобою до грошей та соціального престижу. А також, висвітлення теми «Здаватися чи бути». Оскільки у той час телебачення та реклама вже починали набувати свій вплив, несучи в маси пропаганду «успішного» життя. Отож люди, задля відповідності сучасним тенденціям та гонитвою за успіхом, почали одягати соціальні «маски», які не відповідали їхній внутрішній суті.

Як наслідок, це ще більше підкреслило сильний поділ на класи. Дискримінація за статусом стала звичною справою.

У сукупності, це все вплинуло на творчість Маньє, який не міг змиритися з набуваючими соціальними тенденціями свого часу.

Клод-Жорж-Ернест-Луї Маньє - французький актор, драматург, сценарист і режисер, народився 20 січня 1920 року в Парижі. Його родина володіла палітурною майстернею на лівому березі Сени, де оздоблювалися книги. Ймовірно, що зростання в середовищі мистецького ремесла, заклало бажання стати його частиною і сформувало його повагу до технічної досконалості та структури побудови творів, що пізніше проявилось в написанні його п'єс.

Після закінчення ліцею він навчався у Вищій школі торгівлі в Парижі, але врешті вирішив присвятити своє життя театру.

За свою акторську кар'єру зіграв у безліч вистав: «Жанна д'Арк» Шарля Пегі в Театрі Еберто у 1941 році; «Бог невинний» Люсьєна Фабра у театрі «О-Матьюрін»; виконав тринадцять ролей у виставі «Парасолька з картинками» у театрі «Ла Брюєр». У воєнні та повоєнні роки він брав участь у гастрольях «Théâtre-Français» по Південній Америці під керівництвом Фернана Леду. У 1944 році з'являється на сцені «Амбасадор» у виставах «Леона» Фернана Кроммелінка та «Дружина пекаря» Жана Жюно. У 1947 році він бере участь у повторній постановці п'єси «Слабка стать» Едуарда Бурде в Театрі Мадлен. Але згодом Маньє відкриває для себе професію драматурга.

Цікаво, що першу свою комедію у формі ревію: «Таємниця баночки з фарбою» він написав застрягнувши на вантажному судні, яке шторм затримав у морі на кілька днів. Того ж 1954 року, змінивши назву на «Мсьє Мазюр», він подав її на конкурс драматургів в Енгієн-ле-Бен (Casino d'Enghien) і у 1955 році здобув за неї Гран-прі (Grand Prix d'Art Dramatique).

Вперше ця п'єса була поставлена в 1956 році в «Комеді-Ваграм» Клодом Бармою, і принесла Маньє славу.

У 1957 році бажання створити «ідеальну комедію помилок», де валіза з грошима стає головним двигуном сюжету, надихнуло на написання «Оскар». Маньє хотів створити роль, яка б вимагала неймовірної фізичної енергії від актора. Вперше була поставлена у 1958 р. у театрі Athénée.

У 1959 р. була вперше поставлена комедія «Блез». Першо початково Маньє написав п'єсу «La Dot de Laure» (Придане Лори), на замовлення для директора театру Тріанон у Бордо. Для директора було важливо аби в п'єсі знайшлась роль і для нього. Однак коли Маньє представив завершений текст директору, той залишився незадоволений результатом. П'єса не відповідала його особистим смакам або амбіціям, і він відмовився від її постановки. Ця відмова змусила Маньє переглянути структуру п'єси. Він змінив назву на «Блез» (Blaise) і змістив акценти твору на молодого художника.

Маньє хотів висміяти снобізм паризької еліти. Головний герой - художник-невдаха, який намагається видати себе за заможного та успішного чоловіка, щоб вигідно себе продати в якості нареченого для дівчини з багатой сім'ї. Ймовірно, автор надихнувся спостерігаючи за богемним життям Монмартра.

У 1961 р. Клод Маньє спробував себе в якості кінорежисера, адаптувавши п'єсу «Мсьє Мазур» під назвою «Réveille-toi chérie» (Пробудження для тебе, любя). А в 1967 році кіно адаптацію отримала його п'єса «Оскар». Режисером виступив Едуард Молінаро, а головну роль виконав Луї де Фюнес. Фільм став культовим у Франції. У 1991 році у Сполучених Штатах вийшов рімейк: «Сумка для вбивства» режисера Джона Лендіса за участю Сильвестра Сталлоне та Орнелли Муті. Окрім цього, за п'єсою «Джо», у 1971 р. Жаном Жіро був знятий фільм. Головну роль знов виконав Луї де Фюнес.

Окрім цього, Клод Маньє знімався в деяких фільмах: «Чудова роль Дезіра Кларі» (1942), «Блондинка» (1943), «Мсьє Грегуар тікає» (1945), «Великі маневри» (1955), «На випадок нещастя» (1958). Подекують, що вміння вибудовувати бездоганну логіку у своїх комедіях Маньє набув спостерігаючи за режисером Рене Клер, під час роботи над фільмом «Великі маневри» (1955).

У 1963 р., надихнувшись класичними французькими фарсами XIX століття, написав «Леон, або Рецепт паштету з фазана» (Léon ou la Recette du rôté de faisan). По-суті, ця комедія була експериментом, в якому Маньє вдалося вплести елементи детектива. Перше театральне втілення відбулося у Théâtre de l'Ambigu того ж року.

У 1964 р. адаптував п'єсу Алека Коппеля «The Gazebo» під назвою «Джо» (Jo). Однак, не зважаючи, що це лише адаптація, п'єса цілком вважається частиною творчого спадку Маньє, оскільки він доволі сильно переробив її під французький гумор. Перша постановка відбулась у Théâtre des Nouveautés.

Надихнувшись блекаутом у США 1965 року, Маньє у 1968 р. створив «Де ти був, коли згасло світло?» (Où étiez-vous quand les lumières se sont éteintes?). Приводом написання стала рефлексія автора на тему поведінки людей в повній темряві, коли соціальні маски спадають. Це була остання велика п'єса, де він сам грав головну роль. Перша постановка: Théâtre du Palais-Royal (Париж).

У 1970 р. створив камерну комедію «Ермінія» (Herminie). Була написана в період, коли Маньє почав більше цікавитися психологією стосунків. Перша постановка: Théâtre des Nouveautés (Париж).

Останньою п'єсою автора стала «Яка сім'я!» (Quelle famille ! / Nuremberg) у 1973 році. Цим твором автор хотів висміяти сімейні цінності тогочасного середнього класу. Перша постановка: Théâtre des Célestins (Ліон).

21 червня 1983 року, у віці 63 років, Клод Маньє помер від серцевих ускладнень.

Проблематика творів Клода Маньє. Загальна проблематика творів Клода Маньє виходить далеко за межі звичайного бажання розсмішити глядача. Його п'єси - це гостра сатира на французьке суспільство середини ХХ століття, а саме на середній та буржуазний клас, де за фасадом добробуту ховаються серйозні внутрішні та соціальні конфлікти.

У його творах порушуються такі проблеми:

Криза щирості: Майже всі конфлікти починаються з маленької брехні, яка розростається до масштабів катастрофи. Автор досліджує, як далеко людина може зайти у своєму бажанні приховати правду.

Соціальна мімікрія: Бажання «здаватися», а не «бути». Герої часто намагаються видати себе за багатших, успішніших або впливовіших, ніж вони є насправді.

Влада випадку над планами: Маньє майстерно показує, як ретельно вибудовані схеми (фінансові махінації чи плани на одруження) руйнуються через одну випадкову помилку або підмінену валізу.

1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Блез»

Короткий переказ п'єси «Блез»

Не успішний художник Блез Д'Амбріє, який по сумісництву являється збіднілим графом, має намір винайняти квартиру аби здійснити аферу і вдати себе за заможного митця, задля одруження на дівчині з багатой сім'ї Карльє. Але все йде не за планом.

Хазяйка підвищує ціну за оренду, а замість професіонального камердинера з'являється зовсім недосвідчена у справі юна сільська дівчина. Не маючи часу щось змінювати Блез залишає її.

У квартиру приходить його коханка Женев'єва, яка є ініціатором цієї афери, аби перевірити як проходить підготовка та остаточно розвіяти всі його сумніви. Блез намагається вмовити її усе відмінити, але та наполягаючи і маніпулюючи Блезом все ж досягає його згоди. Натомість Блез нагадує, про її обіцянку дістати гроші на аренду квартири, оскільки в нього самого ані копійки, а чек вже підписаний. Женев'єва погоджується.

Коли Женев'єва йде, Блез проводить короткий інструктаж для Марі, аби вона нічого не зіпсувала. Під час інструктажу Марі помічає пляму на штанях Блеза і забирає їх аби швидко попрали.

У цей невдалий момент, коли Блез очікуючи штани обгорнувся шарфом, з'являється сімейство Карльє.

Внаслідок цього він починає ще більше хвилюватися і все остаточно йде шкереберть. Лажуючи на кожному кроці він проливає вино на Лауру (дівчину з якою має одружитися), плутає кімнати, скандалить з Марі за її помилки, чим дуже шокує гостей. Окрім цього, постійно телефонує Женев'єва, аби дізнатися як йдуть справи, і щоб він мав змогу вдати з себе успішного художника в якого багато замовлень. І коли починає здаватися ніби все налагоджується, внаслідок короткочасної відлучки Блеза на кухню, на черговий дзвінок Женев'єви відповідає мати Лаури (Сабіна). Переконавшись, що йому увесь час телефонувала коханка, мадам Карльє обурюється цим, забирає доньку і

покидає квартиру. Мсьє Карльє обіцяє поговорити з дружиною і все владнати, та замовляє в Блеза картину оголеної жінки, на зразок тієї, що побачив в нього.

Історія продовжується через 2 дні, коли Блез повертається додому після невдалої спроби заробити грошей на оплату оренди продажем щіток. Марі намагається підбадьорити його тим, що їй вдалося заробити продажем 18 щіток старому мешканцю їхнього будинку. Але коли Блез дізнається подробиці цієї історії, він розуміє справжні мотиви старого, і нафантазувавши усякого, з ревності, радить Марі збирати речі і повертатися додому, аргументуючи своє рішення постійною небезпекою для неї від збочених чоловіків.

У моменті коли вони прощаються з'являється Женев'єва. Блез дорікає їй за зникнення та недотримання обіцянки знайти гроші. Женев'єва переконує, що єдиний спосіб заробити гроші - написати картину для Карльє. Однак позувати вона відмовляється, аргументуючи це зайнятістю.

Коли вона йде з квартири, Блезу приходить ідея написати картину з Марі. Давши їй зрозуміти, що вона залишається, Блез намагається пояснити їй завдання. Однак коли вона усвідомлює, що саме від неї хоче мсьє Д'Амбріє, вона спочатку категорично відмовляється. Але почувши, що від успіху написання цієї картини залежить його доля, все ж погоджується.

Блез починає писати картину, але в цей момент хтось дзвонить у двері. Блез наказує Марі сховатися, аби запобігти незручних пояснень. Блез ховає свою картину і ставить на мольберт іншу, що стояла поруч.

Виявляється, що це завітало сімейство Карльє, аби вибачитися перед Блезом та дізнатися як в нього справи. Під час цієї розмови Лаура, непомітно для всіх, відділяється від Блеза та сімейства та досліджуючи квартиру заходить у спальню, де бачить голу покоївку Марі. Почувши виск доньки, мати хоче дізнатися, що саме спричинило таку реакцію. Блез намагається їй перешкодити, але не встигає. Мати, побачивши голу Марі, звинувачує Блеза в розпусті і покидає квартиру разом з донькою.

Блез виправдовується перед Карльє. Карльє, натомість, невбачає в цьому нічого страшного, і дає йому повний карт-бланш, давши зрозуміти, що особисто його цікавить лише їх одруження з Лаурою, через його графське походження. Пояснюючи свою позицію, Карльє розповідає, що й сам має коханку. Цією коханкою виявляється Женев'єва. Блез хоч і давно це підозрював, сильно розчаровується. Карльє просить здати йому квартиру на наступний день, для зустрічі з коханкою, пропонуючи йому гроші. Спочатку Блез відмовляється, але коли зателефонували з банку і повідомили, що треба сплатити по чеку, він погоджується. Блез називає високу ціну, аби сплатити борг. Спочатку Карльє відмовляється, але коли Блез пропонує їх в нього зайняти, як послуга за безкоштовну аренду для нього, той погоджується і виписує чек.

Карльє побачивши картину на мольберті вирішує її забрати, думаючи, що це картина Блеза. Виявляється, що це картина Марі, але шокований Блез не зізнається, бо витвір і справді сподобався Клеберу. Карльє забирає картину і йде.

Залившись наодинці Блез сварить Марі за те що та взяла його приладдя без дозволу. Перебуваючи в розпачі через підтверджену зраду Женев'єви, жаліється Марі на життя. У цей момент, сам того не розуміючи, гладить Марі по коліну, за що отримує від неї ляпаса.

На наступний день приходять Женев'єва аби позувати для картини. Роздягається у спальні і підготовлюється до позування. Повернувшись, Блез влаштовує їй скандал і намагається підбити до зізнання, але та зовсім не розуміє його поведінку. Блез усвідомлює, що у Клебера побачення не з нею.

В цей момент приходять дівчина (Пепіта), з якою в Клебера побачення, і Блез ховає Женев'єву. Забирає її речі з спальні, і віддає їх Марі, аби та кудись їх заховала. Блез намагається справити дівчину в кафе, аби Женев'єва мала змогу втекти з квартири, але Пепіта не розуміє французьку. На допомогу приходять Марі, яка перекладає усе іспанською.

В цей момент у квартирі з'являється господиня, яка зламавши на відпочинку ногу повернулася назад. Блез вимагає її покинути приміщення, так як термін оренди ще не закінчився. Коли та відмовляється, Блез намагається виштовхнути її силою, на що господиня починає верещати про допомогу. Блез приглушує господиню, аби та знепритомніла і заспокоїлася, і наказує Марі її кудись сховати.

На цей галас вибігає Женев'єва. Побачивши Пепіту вона гадає що та прийшла до Блеза, і замикає її у шафі. Залишивши ключ у себе, вимагає у Блеза пояснень.

В цей момент приходять Карльє, і Женев'єва, поза увагою Блеза, швидко ховається. Карльє вимагає пояснень чому Пепіта зачинена в шафі. Блез перетворюючи все в жарт, тягне час аби знайти Женев'єву. Шляхом шантажу здобуває в неї ключ і випускає Пепіту.

Пепіта, оскаженівши, шукає Женев'єву аби відплатити їй, але Карльє вдало її заспокоює. Клебер хвалиться, що продав картину Блеза, яка насправді є за авторства Марі, за 400 тисяч і замовляє ще 6 штук за 2 мільйони. Блез погоджується. Клебер бачить недомальовану картину Блеза і не оцінює її. Блез, брешучи, жартує, що то картина Марі. Клебер відправляється до спальні, де його очікує Пепіта.

Блез поспішає випустити Женев'єву, але та гола і піти без сукні не може. Блез забуває, що Марі сховала речі до шафи, прямує до спальні і натикається на вийшовшого до нього Карльє. Карльє пояснює, що йому треба трохи зачекати поки Пепіта готується. Блез, аби якось скоротати час, питає в нього про бізнес. Той розповідає чим займається і що йому конче потрібно багато щіток. Блез бере в нього замовлення. Клебер, нарешті дочекавшись, повертається до спальні.

Блез телефонує на щіткову фабрику аби замовити в них усі щітки, але там порожньо. Марі підказує Блезу зателефонувати на щіткову фабрику в Плувенезі. Блез телефонує в комутацію і просить з'єднати його з Плувенезом. Блез дає Марі завдання намалювати 6 картин, але вона думає, що він з неї

глузує і змушує брудним пензлем його позувати. Блез гнівається, але підкорюється. Марі скориставшись моментом зізнається йому в почуттях, але він відповідає що момент для цього не влучний, забирає речі Женев'єви і несе до неї, аби нарешті її здихатися.

Марі відповідає на дзвінок і домовляється про вигідну купівлю-продаж. Блез розриває стосунки з Женев'євою і намагається її вивести з квартири, але приходять Лаура. Женев'єві доводиться повернутися до схованки.

Лаура прийшла аби перевірити його чоловічу силу, Блез підігруючи їй намагається цього уникнути. В цей момент з'являється Сабіна. Поки Блез гадав куди сховати Лауру, вона непомітно встигла кудись зникнути. Аби запобігти її зустрічі з батьком Блез з Марі шукають її.

Дізнавшись, що на кухні нікого немає, Блез домовляється написати з Сабіни картину і відправляє її туди. Блез знаходить Лауру, але знов втручається Марі. Усвідомлюючи її стан невизначеності, Блез відповідає взаємністю на її почуття. Почувши це Женев'єва покидає схованку, але в цей момент з'являється Сабіна. Блез непомітно прикриває Женев'єву ширмою і ховаючи її за нею проводить назад до схованки. Відволікаючи Сабіну, намагається так само здихатися Лаури.

Однак усвідомлюючи всю безглуздість ситуації вирішує більш не приховувати цей абсурд, тому він розкриває всіх, даючи їм самостійно розібратися одним з одним. П'єса закінчується радісним повідомлення Марі, що завдяки її хисту до бізнеса вони зароблять 10 мільйонів.

Тема п'єси. Небажана брехня заради чужої забаганки під страхом втрати.

Ідея п'єси. Мораль та вірність собі важливіші за збагачення. На противагу корисливих відносин, справжнє кохання не стане підбивати до самопожертви задля власних примх. Людина, яка справді кохає, прийме тебе таким яким ти є і завжди прийде на допомогу, без цілі щось отримати натомість.

Проблематика твору. Основна проблема, яка порушується в творі - криза ідентичності. Суспільство, яке пропагандує культ «успіху», змушує Блеза вдатися до брехні, жертвуючи при цьому власною сутністю. Його внутрішній конфлікт між справжнім «я» та моя «маска успішності», породжує в ньому невпевненість, яку використовує Женев'єва в свої коросливих цілях.

Окрім цього, Маньє висвітлює проблему етичної деградації еліти, яку уособлює сім'я Клебер. Показує нам, що за фасадом респектабельності та соціально-матеріального успіху, здебільшого знаходиться внутрішня порожнеча особистості та занепад моралі. Батько сімейства - Карльє Клебер, який за версією суспільства має бути прикладом для всіх, насправді є шарлатаном, брехуном та бабієм. Його донька - Лаура, збочене дівчисько, яке прожигає своє життя, замість того аби його будувати. А мати сімейства - Сабіна, є прикладом жінки, яка пожертвувала своїм щастям та гордістю заради матеріального блага, за що й поплатилася.

Не менш важливої є порушення проблеми соціальної дискримінації, яку доводиться терпіти Марі. Приїхавши у велике місто з села, дівчинка зіткнулася з думкою містян про її некомпетентність, яка базується лише на її походженні та зовнішнього вигляду, повністю ігноруючи її як особистість. Саме Марі являє собою орієнтир для Блеза, показуючи, що незважаючи на всі перешкоди та маніпуляції суспільства, варто лишатися самим собою, і працювати не над образом а над особистістю.

Особливість жанру. П'єса «Блез» є еталонним зразком французької комедії положень, яка розвиває традиції класичного водевілю та фарсу в контексті другої половини 20 століття.

У творі кожна дія героя призводить до нових непередбачуваних поворотів, що розгортаються у шаленому темпі, який також є дуже важливою особливістю. Сюжетні лінії накладаються одна на одну, закручуючись у складний вузол непорозумінь.

Використовується механіка *quiproquo* («непорозуміння») - це коли персонажі приймають одне одного за когось іншого або діють на основі хибної

інформації. У п'єсі головний герой змушений маневрувати між кількома жінками та викручуватися будь-якими способами, що є типовим прийомом для бульварного фарсу.

У п'єсі, на відміну від суто механічних водевілів, присутні ознаки психологічної комедії, оскільки містить моральну ідею: «Тільки той, хто здатен на справжню щирість, досягає справжнього кохання».

Чітко використовується динамізм простору, що вимагає чіткої хореографії акторів на сцені, де герої мають розминатися в останню секунду, аби підтримувати напругу та комічний ефект.

РОЗДІЛ 2

ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ

2.1. Дійовий аналіз п'єси

Фабула п'єси.

1. Блез та Женев'єва планують аферу.
2. Починається втілення афери та знайомство із сімейством.
3. Виникає загроза викриття.
4. Блез відмовляється від плану та стає на шлях моральності.
5. Крах афери.

Місце подій. Дія відбувається в Парижі, у орендованій гарно обставленій квартирі.

Час, в якому відбуваються події. Події розгортаються у 1957 р., впродовж п'яти днів. Перша дія відбувається 8 квітня. У цей день Блез орендує квартиру, яку має звільнити до приїзду господині, через 2 тижні - 22 квітня. У той самий день відбувається перший візит сімейства Карльє.

Друга дія відбувається через 2 дні - 11 квітня, у четвер. У цей день Блез пише картину з Марі, аби розрахуватися з боргом, та дізнається що Женев'єва йому зраджує.

Третя дія відбувається на наступний день - 12 квітня, у п'ятницю. У цей день, внаслідок збігу обставин, в квартирі опиняються всі персонажі п'єси. Марі та Блез зізнаються один одному в почуттях. Блез розриває стосунки з Женев'євою і розвінчує всіх присутніх.

Дійові особи п'єси.

Блез Д'Амбріє - головний герой, граф за походженням, бідний художник.

Марі - вісімнадцятирічна сільська дівчина, покоївка.

Женев'єва - натурниця та модель, коханка Блеза.

Клебер Карльє - заможний бізнесмен, бабій.

Сабіна Карльє - дружина Клебера.

Лаура Карльє - дочка сімейства.

Аріана Кларенс - хазайка орендованої Блезом квартири.

Пепіта - іспанка, коханка Клебера.

Композиція п'єси.

Вихідна подія - Женев'єва представляє Блезу план афери, який забезпечить їх грошима.

Експозиція - Блез орендує квартиру задля здійснення плану. З'являється Марі в ролі покоївки, для підтримки образу успішного художника та допомоги з прийомом гостей.

Зав'язка - Блез остаточно погоджується на авантюру, після переконань Женев'єви у її необхідності, задля збереження їх стосунків.

Розвиток дії - Марі жертвує собою заради Блеза, аби він мав змогу написати картину і розплатитися з боргом. Блез дізнається про зраду Женев'єви з Клебером.

Кульмінація - Марі зізнається Блезу в почуттях.

Розв'язка - Блез відповідає взаємністю на почуття Марі і розвінчує всіх присутніх у квартирі.

Коротка характеристика дійових осіб.

Блез Д'Амбріє - збіднілий граф, який намагається досягти успіху в написанні картин, однак ніхто їх не купує. Через це змушений підробляти продажем щіток, які також погано продаються. Має коханку Женев'єву, в яку сліпо закоханий. Здебільшого, всі його картини оголених було написані з Женев'єви. Він намагається бути оптимістом, і переконаний, що врешті решт його картини почнуть приносити прибуток. Однак його коханка в нього не вірить, що стало величезним приводом для його невпевненості, якою і користується Женев'єва. Ця невпевненість і неможливість забезпечити їх спільне життя, змушує Блеза ревнувати Женев'єву до всіх оточуючих її чоловіків. Врешті решт, все зростаючий страх втратити Женев'євою змусив його погодитися на ганебну авантюру - одруження з некоханою дівчиною

задля матеріального забезпечення, щоб мати можливість надалі зустрічатися з Женев'євою. По-суті, Блез погоджується себе продати.

Марі Мадлен Лейауанк - вісімнадцятирічна дівчина, яка приїхала до Парижу на заробітки, з невеликого містечка Плувенез у Бретені. Оскільки вона є повною сиротою, її виховувала тітка. За характером вона доволі проста та наївна, хоч і доволі кмітлива. Скоріше її простота та наївність зумовлена віком, та цілковитим незнання міського життя та манер. Не дивлячись на всі труднощі і попри постійні відмови в роботі, вона все ж продовжує пошуки, що вказує на її цілеспрямованість та впертість. Однак, найголовнішою її рисою, що лежить в основі ідеї всього твору, є безкорисливим бажання приходити на допомогу тим, хто цього потребує. Саме це, врешті решт, відкрило Блезу очі, і допомогло зрозуміти хто дійсно вартий кохання.

Женев'єва - молода, дуже вродлива модель-натурниця. Коханка головного героя Блеза. Важко сказати насправді про рівень її кмітливості, однак якщо зазначити її здатність зустрічатися одночасно з декількома чоловіками, і отримувати від всіх якісь певні бенефіти, я б сказав, що на це мізки все ж потрібні. За типажом вона уособлює образ фатальної жінки. Вона прагматична, вміє маніпулювати людьми та прагне лише фінансової стабільності. Саме вона стає «мозковим центром» авантюри, та представником контр ідеї моральності, про яку постійно зазначає Блез.

Клебер Карльє - заможний бізнесмен, голова сімейства Карльє. По-суті, являє собою повним антиподом Блеза, і той кого постійно ставить Женев'єва в приклад Блезу. За характером він самовпевнений, любить демонструвати свій статус, шукає лише постійного збагачення. Щирість в людських стосунках його аж ніяк не цікавлять, що проявляється в відношенні до своєї сім'ї. Свою жінку він ненавидить, вважаючи її дурною бабою. Таким чином, знаходить цілком адекватне для себе виправдання чому їй можна постійно зраджувати. А донька для нього лише ресурс, який можна вигідно продати задля вдоволення своїх амбіцій. Його доволі легко обдурити зовнішнім лоском, оскільки він сам цінує лише зовнішні атрибути успіху.

Сабіна Карльє - дружина та мати сімейства Карльє. Являє собою жінку, яка продала своє щастя та жіночу гордість, в обмін на матеріальний та соціальний статус. Вона намагається грати роль аристократки, однак її вульгарність і обмеженість постійно прориваються назовні. Єдина чим вона заклопотана - вигідно видати свою доньку заміж. Хоча, у глибинах своєї душі, вона звісно хоче бути коханою, але продовжує ховати це почуття під шаром фальші та образи.

Лаура Карльє - донька сімейства Карльє, або кінцевий продукт цього подружжя. Не дивно, що вона виросла настільки вередливою та розбещеною батьківськими грошима. Єдине чим вона переймається це розваги і пошуки багатого чоловіка, аби продовжувати жити в розкоші. Являє собою повним антиподом Марі.

Аріана Кларенс - хазяйка квартири, доволі енергійна і хитра жінка. Побачивши гарну можливість, не побоялася нею скористатися. Тому спеціально підвляштувала все так, аби здати квартиру лише в останній момент і за підвищеною ціною.

Пепіта - іспанська коханка Клебера, чудова танцівниця. Вродлива жінка, яка заради грошей готова на все. Має запальний характер, однак якщо трохи похрустити банкнотами її настрій одразу переминюється.

Запропоновані обставини появи Блеза

Зібравши невелику суму грошей на підготовку афери, Блез приїздить до Парижу за декілька днів до її початку. Він планував у той же день, як домовлявся його друг Мішель з хазяйкою, піти на оглядини квартири і орендувати її, щоб мати якомога більше часу аби все підготувати. Але хазяйка передумала здавати раніше, обгрунтувавши це тим, що довелося перенести поїздки на два дні, внаслідок певних обставин.

Блезу довелося винайняти кімнату в готелі, щоб було де переночувати дві ночі. На наступний день він обдзвонив декілька бюро за наймом і забронював для себе на декілька днів метрдотеля.

Зранку, в день початку п'єси, він зібрав всі свої речі, приладдя та картини та відправився на оглядини квартири.

2.2. Дійовий аналіз ролі

Надзавдання.

Надзавдання - це поняття, яке використовується для позначення завдання, що актор ставить перед собою в процесі виконання та роботи над роллю. Станіславській у своїй роботі «Робота актора над собою» пише: «Домовимося ж на майбутнє називати цю головну, всеосяжну мету, що притягує до себе всі без винятку завдання, викликає творче самопочуття артисто-ролі, надзавданням твору письменника.» [6, стор. 450].

Отже, моє надзавдання як Блез аби сформував так: «Вирватися з бідності та досягти гідного життя». Цілком нормальне прагнення. Всі люди, так чи інакше, прагнуть кращого життя. Але інколи, в гонитві за «гідним» життям, люди використовують далеко не найкращі, з точки зору моралі та порядності, методи досягнення.

Саме це і стає з Блезом. Він розривається між бажанням зберегти свою гідність, та швидким успіхом. Він аж ніяк не позбавлений моралі та порядності. Але коли дорога для нього людина, в яку він сліпо закоханий, ставить перед ним майже ультиматум, він врешті решт придушує своє совість і піддається легкому шляху.

Однак, Блез помилявся. Ні, його прагнення успіху цілком нормальне. Але він намагався побудувати своє гідне життя з людиною, яка того зовсім не варта, яка підштовхувала його до обману заради збагачення, ігноруючи його бажання.

Найцікавіше те, що Блез, врешті решт, все ж отримує своє. Але тільки тоді, коли змінює свої орієнтири: «Від усвідомлення своїх токсичних відносин з Женев'євою до прагнення справжніх та щирих стосунків з Марі».

Наскрізна дія.

Наскрізьна дія - це головна лінія поведінки героя, яка об'єднує всі його вчинки, спрямована на досягнення надзавдання ролі.

Таким чином, наскрізьну дію Блеза я сформулюю так: «Здійснити обман та не вийти з образу, аби досягти фінансового благополуччя і гідного життя».

Блез розуміє, що єдиний шанс залишитися разом з Женев'євою - одружитися на Лаурі. Саме тому протягом всієї п'єси його головним завданням є підтримувати обман та в жодному разі не виходити з образу. Переміна стається лише в кінці, коли відбувається метаморфоза його прагнень. Тільки тоді він усвідомлює всю абсурдність своїх дій і змінює їх напрямок на 180.

Сценічна задача.

Сценічна задача - це те, до чого вирішення має прагнути актор під час виконання ролі. Кожна окрема сцена має свою сценічну задачу, яка є частиною для досягнення надзавдання.

Сценічна задача складається з трьох елементів:

- 1) дія (що я роблю);
- 2) мета (для чого я це роблю);
- 3) пристосування (як я це роблю).

ДІЯ ПЕРША

Сцена з Аріаною. Задача: Орендувати квартиру та прискорити від'їзд хазяйки.

Сцена з Марі. Задача: Позбутися не професійної покоївки і швидко її замінити.

Сцена з Женев'євою. Задача: Відмовити Женев'єву від авантюри.

Друга сцена з Марі. Задача: Підготувати Марі до прийому гостей.

Сцена появи родини Карльє. Задача: Переконати сімейство, що його відсутність штанів лише збіг обставин.

Сцена обіду та «ділових» розмов. Задача: Справивши враження успішного художника, який завалений замовленнями, сподобатися сімейству.

ДІЯ ДРУГА

Сцена після невдалого продажу щіток. Задача: Звільнити Марі, оскільки їй нічим платити, та втекти з Парижу допоки його не кинули до в'язниці.

Сцена з Женев'євою. Задача: Домогтися щоб вона знайшла гроші для сплати боргів.

Сцена підготовки Марі до позування. Задача: Врятуватися від в'язниці вмовивши Марі позувати для картини.

Сцена з сімейством: Виправдатися перед сімейством, справити на них враження.

Сцена з Клебером: Виправдатися перед Клебером за голу покоївку в його спальні.

Ділова угода з Клебером. Задача: Виторгувати у Карльє суму, необхідну для покриття боргу.

ДІЯ ТРЕТЯ

Сцени з Женев'євою, Пепітою, Аріаною, Лаурою, Клебером та Сабіною. Задача: Одночасно приховати перебування в квартирі всіх «гостей» аби афера не зірвалась.

Сцена фінансової угоди. Задача: Реалізувати несподіваний шанс на багатство через продаж щіток.

Сцена пропозиції руки і серця. Задача: Відмовитися від авантюрного шлюбу з Лаурою та обрати справжнє почуття.

Лінія ролі Блеза Д'Амбріє.

Лінія ролі - це шлях, який проходить герой до своєї внутрішньої трансформації. Від наміру збагатитися через обман, задля збереження токсичних стосунків, до усвідомлення справжніх цінностей та знаходження справжнього кохання.

На початку п'єси Блез постає як людина, доведена до відчаю злиднями та боргами. Його лінія дії спрямована на реалізацію плану коханки, аби

одружитися на дочці заможного буржуа, і таким чином забезпечити їх з Женев'євою матеріальними благами.

Саме для цього він орендує розкішну квартиру та виписує пустий чек, по якому навіть не може розрахуватися. А також розігрує роль успішного аристократа, задля втілення плану. Через це він перебуває в постійній напрузі, у страху викриття та роздратуванні через неконтрольовану зміну обставин.

Він намагається будь-яким чином утримати цю «піраміду брехні». Але все постійно йде не за планом, через що брехати доводиться на кожному кроці і постійно викручуватися.

Паралельно з аферою розвивається лінія стосунків із Марі. Вона - єдиний персонаж, який бачить Блез справжнім і щиро намагається йому допомогти. Спочатку Блез фактично використовує Марі, але зрозумівши наскільки безкорисливі були її мотиви, починає все більше цінувати її і усвідомлювати зростаючу симпатію до неї. Ще більше масла підливає в вогонь, коли Блез дізнається про брехню і зраду Женев'єви.

Лінія ролі завершується повним розривом із попередньою метою. Блез відмовляється від шлюбу з Лаурою Карльє і обирає життя з Марі. В результаті, він навіть спромігся заробити через чесну, хоч і випадкову, угоду зі щітками.

Це перехід від панічного «виживання в масці» до вільного «життя в правді». Блез починає як слабка фігура, керована іншими, а закінчує як господар власної долі.

Зерно ролі.

Зерно ролі - це природа самої особистості, психологічне ядро, сутність персонажа. Це та основа, з якої виростають усі вчинки, думки та емоції героя.

Визначення «зерна» надважлива для актора, оскільки допомагає знайти правильну манеру поведінки, темпоритм та органіку персонажа. Це своєрідна стисла метафора того, ким є ця людина в глибині.

Зерно ролі Блеза можна описати двома словами: «Авантюрист мимоволі». Його надзвичайно бентежить негативна кореляція його прагнень з прагненнями Женев'єви, але через сліпе кохання до неї не взмозі їй відмовити,

тому стає жертвою не бажаної авантюри. Окрім цього, він чудово розуміє, що це майже єдиний шанс побудувати з Женев'євою спільне життя, тому дуже боїться викриття.

Цей страх проявляється у всьому. Від відношення до Марі, а саме невпевненості в її надійності як покоївки. До поводження з сім'єю, його постійні затупи на фоні хвилювання, та черезмірна гра у аристократа, яка виглядає неймовірно дивакуватого.

Взаємовідносини Блез з іншими героями.

Блез та Марі

На початку Блез зневажає Марі, бачучи в ній лише незграбну сільську дівчину та тягар, яку підсунули замість досвідченого метрдотелю, і хоче негайно її звільнити. Він використовує її задля створення образу успішного художника, та навіть змушує позувати оголеною, маніпулюючи почуттям жалю, щоб врятуватися від в'язниці за порожній чек.

Але поступово Блез захоплюється щирістю та безпосередністю Марі, яка виявляється єдиною людиною, що справді йому допомагає.

В решті Блез обирає чесність і робить Марі пропозицію, відмовляючись від вигідного шлюбу заради справжніх почуттів.

Блез та Женев'єва

Женев'єва - коханка Блеза та ініціаторка плану зі шлюбом заради грошей. Вона маніпулює Блезом задля власної вигоди, оскільки переконана, що він від неї не піде.

Блез зневажає її за стосунки з Клебером, і хоч Женев'єва стверджує, що він лише її спонсор, насправді ж бреше Блезу в лице, маючи його за ідіота.

Їхні стосунки тримаються на розрахунку, і в міру того, як Блез зближується з Марі та все більше розчаровується в Женев'єві, він врешті решт розриває з нею стосунки.

Блез та Клебер Карльє

Блез розглядає Карльє як фінансового донора, видаючи себе за успішного графа-художника. В лице він намагається бути з ним

доброзичливим та товариським, хоча насправді його ненавидить через зв'язок з Женев'євою. Однак, він не може ігнорувати його хисту до бізнесу, тому коли випадає можливість продати йому величезну партію щіток, з допомогою Марі, він нею користується.

Блез та родина Карльє (Сабіна та Лаура)

Мадам Карльє з самого початку ставиться до Блеза з недовірою. Вона постійно підловлює Блеза на дивній поведінці (відсутність штанів, оголена прислуга), через що вважає його розпусником, хоча сама залюбки погоджується позувати для нього.

Лаура ж для нього лише вимушене зло, щоб здобути фінанси. А до Блеза вона ставиться споживацьки, вимагаючи «перевірки анатомії» та позування в плавках перед весіллям.

Блез та Аріана Кларенс

Їх стосунки мають суто фінансовий характер. Блез вважає її скнарою та шахрайкою через завищення ціни та перенесення дати початку оренди.

Окрім цього, коли вона невчасно повертається зі зламаною ногою, становить для Блеза загрозу, оскільки сприяє викриттю афери.

Характеристика Блеза та його стосунків з персонажами через цитати у п'єсі.

Блез про Марі:

«Я просив зовсім інше!».

«Мені потрібен хтось, хто справляє гарне враження».

«Клянусь головою моєї матері... що у мене немає задніх думок і я прошу Марі позувати лише для того, щоб розплатитися з боргами».

«...ця дурепа...»

«Так, мадемуазель, я вас люблю».

«Нам потрібно два квитки туди й назад до Плувенез-Моедека! ... Щоб дізнатися, що думає ваша тітонька щодо вашої руки».

Марі про Блеза:

«Мсьє Блез, ви дуже смішна людина!».

«Бідний мсьє!».

«Я знаю, що ви добрий!».

«Я для вас що завгодно зроблю, але не це!»

«Я до вас дуже добре ставлюся, мсьє! ... а може, це вже кохання!».

Блез про Женев'єву:

«Ти мене втягнула в цю авантюру всупереч моїй волі».

«Мені надзвичайно неприємно чути від тебе ім'я Клебера, оскільки я не можу не знати, що він твій коханець».

«Але подумай сама, моя кізонька, вдумайся: ти кажеш, що любиш мене, а хочеш, щоб я одружився з дочкою твого коханця... Що ж тоді аморальне, якщо не це?!».

«Ревнива, як тигриця, rrr?».

Женев'єва про Блеза:

«Ти вічно всім невдоволений!».

«Бідний хлопчик!».

«Мій котик-буркотик».

«Якби тебе звали Дюраном, я б усе одно любила тебе так само».

Блез про Карльє:

«Старий сатир».

«Чортів бешкетник!».

Карльє про Блеза:

«Знаєте, ви мені дуже подобаетесь!».

«...у вас якась уповільнена реакція!».

«Ну, пустуне, непогана у тебе професія!».

Блез про Мадам Карльє:

«Ваш профіль вам дуже пасує!».

«Так, я вже помітив (що вона сорока)».

Мадам Карльє про Блеза:

«Дивний молодий чоловік».

«Ви... ви... розпусник, месьє!».

«...цей негідник...».

Блез про Лауру:

«...вона чарівна» (брехня).

«Вона ж кругла дурепа!».

Лаура про Блеза:

«Цей мені більше подобається».

Блез про Аріану:

«У всьому винна ця ненормальна Аріана Кларенс...».

«За такі гроші — не повинні були ламати!».

Аріана про Блеза:

«У вас дуже гарний почерк».

«Як добре, що ви тут!».

РОЗДІЛ 3

ЗАДУМ РОЛІ ТА ЇЇ СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ

3.1. Творчий задум образу Блеза Д'Амбріє

«Роман життя» Блеза Д'Амбріє.

Блез Д'Амбріє народився 29 вересня 1933 року у містечку Понтуа, що недалеко від Парижа. Його сім'я за походженням була графської крові і володіла маєтком у цьому місті.

Дитинство хлопчика припало на німецьке вторгнення та окупацію, під час якої сім'я втратила більшість своїх статків. Окрім цього, під час оборони Парижа гине батько Блеза. Тому його мати, залишившись єдиним працездатним членом сім'ї, задля виживання, була вимушена працювати на декількох роботах. Фактично, у цей час, вихованням та доглядом за хлопчиком займався його дідусь. Будучи людиною освіченою та моральною, він сформував світогляд Блеза та сприяв його захопленню мистецтвом.

По закінченню війни фінансова складова родини ставала дедалі важча, тому задля економії, вони були вимушені продати маєток і переїхати у скромнішу оселю.

Не витримавши таких стрімких перемін та не взмозі змиритися з втратами, дідусь помирає. Це стало неабияким ударом для дванадцятирічного Блеза, що навіть на якийсь час завадило йому відвідувати школу. Але й, в той же час, аби відволіктися, він починає малювати, дедалі більше закохуючись у це заняття.

По закінченню школи стало питання куди йти далі. Мати наполягала аби син вступав на лікаря, мотивуючи його заробітком та престижем цієї професії. Скриплячи зубами, Блез піддається волі матері. Окрім цього вона обіцяє власноруч сплачувати за його освіту, аби він тільки навчався.

Блез переїздить до Парижа і вступає в доволі престижний медичний університет. І хоч би як він не намагався захопитися цією справою, його

бажання малювати та бути митцем, зрештою перемогло. Тому не довчившись навіть і одного року, він покидає університет.

Звичайно мати була обурена таким рішенням, і тому коли дізнається про його намір вступати в художню академію, геть відмовляється оплачувати його подальшу освіту.

Аби заробити на навчання Блез був змушений багато працювати впродовж кількох років, тотально економлячи на всьому. І хоч би як це здавалося неможливим на початку, врешті-решт, сума була зібрана. У двадцятирічному віці, Блез вступає в художню академію.

Під час навчання він сумлінно поглинав у себе знання і відточував майстерність. І хоча важко було назвати його одним з кращих студентів, однак своєї мети він все ж досягнув - його картини ставали все досконалішими.

На жаль, вартість навчання та життя в Парижі ставало дедалі дорожче. Він підробляв у вільний час та намагався продавати свої студентські роботи, які ніхто не купляв. Тяжкий фінансовий стан та неможливість Блеза оплачувати навчання, змушує його покинути академію недовчившись майже рік.

Звичайно це сильно його засмутило, але він вирішує не повертати на півдорозі і продовжує малювати, з щирою вірою у себе.

Так проходить декілька років. Блез пише, але витвори не продаються. За цей час він перепробував чи не всі напрями та стилі, намагаючись знайти свій. Аби заробити хоч якусь копійку, перебивається непостійними підробітками. Фінансова скрутність навіть змушує його повернутися у своє містечко. Однак за цей час йому вдається обзавестися різними знайомствами в мистецькому колі Парижа. Одним з таких знайомих був його близький приятель на ім'я Мішель.

Одного разу, під час показу весняної колекції 1958 року, Мішель знайомить Блеза зі своєю подругою та моделлю Женев'євою.

На початку Блез здебільшого вбачав в ній лише натурницю для своїх картин, але по мірі їх співпраці закохується у неї. Однак, навіть картини з

неймовірно вродливою Женев'євою ніяк не продавалися, що дедалі більше розчаровувало в собі Блеза. Окрім цього, його коханка постійно натякала на його бідність як на причину їх можливого розриву. В решті решт, коли Женев'єва пропонує йому ризикову аферу задля збагачення як єдину можливість бути разом, Блез погоджується.

Зібравши до купи всі свої заощадження він приїздить до Парижу аби здійснити аферу. Блез планував у той же день винайняти квартиру, але хазяйка переносить оглядини до понеділка, аргументуючи рішення відкладенням потяга через непогоду в горах.

Не маючи іншого виходу Блезу доводиться винайняти кімнату в готелі і чекати два дні до понеділка. Окрім цього, він телефонує в бюро по найму і замовляє метрдотеля для прийому гостей. Зранку понеділка він швидко збирає свої речі та приладдя і спішить на оглядини, оскільки до початку запланованої афери залишається всього 2 години.

3.2. Сценічне втілення

Пристосування для створення образу ролі Блеза.

«Пристосування - ми надалі будемо називати як внутрішні, так і зовнішні хитрощі, за допомогою яких люди прилаштовуються один до одного при спілкуванні і допомагають впливу на об'єкт».

Блез Д'Амбріє по суті є продуктом своєї коханки Женев'єви, що виражається від манери рухатися та жестикулювати до вибору гардеробу. Блез, який постає на початку п'єси доволі сильно відрізняється від своєї кінцевої версії.

На початку перед глядачем постає людина яка всілякими способами намагається виглядати успішним митцем, а не бути їм насправді. Це виражається перш за все його екстравагантною вбранням, зачіскою та різними прикрасами. По-друге, його рухи та жестикуляція пронизана манірністю та «театральщиною», в поганому контексті цього слова. Однак потрібно

розуміти, що таким він став здебільшого не по своїй волі. Він глибоко переконаний Женев'євою, що цей образ стане йому в нагоді, аби досягти великого успіху у мистецтві, і як наслідок допоможе зберегти їх стосунки.

Насправді ж, цей образ богемного митця пронизаний дурними стереотипами і має дуже мало спільного з реальністю.

Блез хибно переконаний Женев'євою, що зовнішній вияв успіху обов'язково призведе до справжнього, навіть якщо наразі нічим не підкріплений. І це переконання, нехай і з певною недовірою, все ж впливає на нього, провокуючи на упереджене та зверхнє відношення до Марі, як до нетямущої дівчинки з села. Будучи переконаним щодо неї таким чином, він без зазріння совісті, аби виправдатися, ображає її перед родиною називаючи дурепою. Усюди, де це можливо, акцентує свою владу над нею, вбачаючи в ній лише дурну селючку. Однак, з розвитком сюжету та певних обставин, це відношення змінюється на діаметральне протилежне. Можна сказати, що цей нав'язаний образ допомагає зруйнувати Марі, повертаючи Блеза до себе справжнього.

Якщо до Марі він підходить з позиції сили, то до Женев'єви з слабкої. Коли бачить, що вона на нього ображається готовий падати на коліна і цілувати їй ноги, навіть якщо знає що правда на його стороні. Якщо хоче донести важливу думку, аби згладити гострі кути, використовує пестливе звернення «кізонька». Підсвідомо ставить себе в слабку позицію «благаючого» аби не чинити їй загрози та досягти її схвалення. Намагається використовувати цю позицію аби переконати її в чомусь або дістати в неї гроші. Звичайно все це обумовлено його страхом втратити її.

Відомо, що коли людина цілеспрямовано намагається комусь сподобатися все відбувається точно навпаки, тому не дивно чому під час взаємодії з сімейством його образ набуває гіпертрофічної форми. Звичайно це перш за все обумовлено внутрішніми хвилюваннями Блеза. Але його бажання сподобатися цим людям змушує його робити все яскравіше, що перетворює безглузду фальш на цілковитий фарс.

З розвитком сюжету пристосування Блеза до інших персонажів абсолютно змінюються. Це обумовлено руйнацією фальшивого образу, повернення впевненості та пізнання справжнього кохання.

Словесна дія.

Словесна дія - це вольовий акт націлений на партнера з метою вплинути на нього. Аби словесна дія була дієвою вона має нести в собі думку, актор має чітко розуміти про що він говорить та для чого.

Аби донести свою думку та вплинути на людину певним для нас чином, ми використовуємо різні тембри голоса, темпи, інтонації та підтексти. У реальному житті, поза сценою, ми використовуємо ці засоби абсолютно автоматично. Але якщо присутня вірно пробудована словесна дія, то і на сцені це відбувається цілком природньо і невимушено.

Оскільки п'єса «Блез» за жанром комедія темп словесної дії має бути неймовірно високим, що вимагає від акторів чіткого розуміння кожної репліки та швидких реакцій на них. По суті, це наче гра у настільний теніс, де язики акторів це ракетки, а думка - м'ячик.

Темп мовлення Блеза швидкий, що обумовлено не тільки законами комедії, а й запропонованими обставинами. По ходу п'єси він часто опиняється в ситуаціях, коли часу обмаль і все потрібно вирішувати неймовірно швидко. Наприклад, коли Блез, майже в останній момент, намагається відмовити Женев'єву від афери. Тембр голосу змінюється в залежності від того з ким взаємодіє Блез. Наприклад, якщо це Женев'єва, голос м'який та піддатливий. Якщо Марі - владний, а якщо Клебер - грайливо доброзичливий. Звичайно що з плином п'єси обставини та стосунки з персонажами змінюються, тому актор використовує майже весь можливий спектр тембрів аби вигідно вплинути на інших.

Часто воля може виражатися за допомогою підтексту. Підтекст - це прихований сенс, який виражається непрямомою мовою. Застосовується, коли людина не може або не хоче виразити свої почуття, думку, гнів, радість і т.д. прямими словами. Часто ця необхідність виникає аби не образити когось або

уникнути незручностей у розмові. У комедії вони також часто використовуються. Приклади підтекстів для Блеза:

«ЖЕНЕВ'ЄВА. Що тут відбувається?»

БЛЕЗ. Ми намагалися повісити картину.» - «Це зовсім не те що ти подумала!».

«МАРІ. Інколи я уявляю себе казковою принцесою.

БЛЕЗ. Про це ми з вами поговоримо іншим разом.» - «Негайно повертайтеся до роботи!».

«ЖЕНЕВ'ЄВА.....Мушу сказати, що мені теж якось дивно думати, що ти — граф!

БЛЕЗ. Що залишилося від мого графства!» - «Не рахуючи великої діри в кишені, все що в мене є це прізвище».

ВИСНОВКИ

У процесі роботи над виставою «Блез» я виконав усі завдання, поставлені під час написання анотації:

1. Ознайомився із творчістю Клода Маньє, поринув у проблематику його творів та зрозумів, чому він порушує ці проблеми.

2. Здійснив ідейно-тематичний аналіз п'єси та визначив її композицію.

3. Вдосконалив свої навички гри у комедійному жанрі. Зокрема, практикувався тримати швидкий темпоритм та словесну дію, які є важливими складовими хорошої комедії.

4. Визначив надзавдання, наскрізну дію, сценічні задачі та лінію ролі Блеза.

5. Попрацював над створенням образності та ролі. Цікаво було зрозуміти, як при всіх «стражданнях» Блеза, грати роль легко, як того потребує комедія.

6. Розкрив етапи сценічного втілення ролі.

В цілому цей досвід був неймовірно цікавим та пізнавальним. По собі можу точно сказати: як актор, що вважав комедію «не своїм жанром», я почав сумніватися в цьому переконанні. Я нарешті почав набувати певної легкості гри, якої завжди не вистачало. Окрім цього, швидкий темпоритм та швидка словесна дія, які також були постійною проблемою, стало набагато простіше тримати. Також покращив уміння тримати образ та взаємодіяти з партнерами на сцені.

П'єса однозначно залишається однією з улюблених мною комедій. Окрім самої комедійної складової автор підняв доволі цікаві проблеми, які неймовірно актуальні у наш час та відгукуються в багатьох, в тому числі і в мене.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біографія Клода Маньє. Веб-сайт: Wikipedia. URL: https://fr.wikipedia.org/wiki/Claude_Magnier (дата звернення: 25.04.26).
2. Дати прем'єр першої п'єси Клода Маньє «Пан Мазур». Веб-сайт: Les Archives du spectacle. URL: <https://lesarchivesduspectacle.net/s/23802-Monsieur-Masure> (дата звернення: 25.04.26).
3. Найвизначніші вистави за п'єсами Клода Маньє. Веб-сайт: Bnf Data. URL: <https://data.bnf.fr/en/ark:/12148/cb14659484x> (дата звернення: 25.04.26).
4. Фільмографія Клода Маньє. Веб-сайт: notre Cinema. URL: <https://en.notrecinema.com/communaute/stars/stars.php3?staridx=54008> (дата звернення: 25.04.26).
5. Кнебель М.Й. Про дієвий аналіз п'єси і ролі. Львів, 2020. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Knebel-Stanislavskyy-DRUK.pdf> (дата звернення – 26.04.26).
6. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с.
7. П'єса «Блез» Клода Маньє. Веб-сайт: <https://1.librebook.me/blez/voll/1#page=last> (дата звернення - 26.04.26).
8. Чаббак І. Майстерність актора: техніка Чаббак / Пер. з англ. І. Е. Ліска, Н. А. Єршов. Вид-во Ексмо, 2013.
9. Парадокси у п'єсі Клода Маньє «БЛЕЗ» С.К. Криворучко. Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2015, вип. 3(82). Веб-сайт: <https://journals.hnpu.edu.ua/index.php/literature/article/view/1112> (дата звернення – 26.04.26).
10. Станіславський К.С. Робота актора над собою в творчому процесі перевтілення. Київ, ЧП «Видавництво «Махаон-Україна»», 2010, рос. мовою. 415 с.

11. Розвиток французького бульварного театру. Веб-сайт: <https://rivoireetcartier.com/blog/le-theatre-de-boulevard/> (дата звернення – 26.04.26).
12. Словник театральних термінів з дисципліни «Майстерність актора». Укладач: Добровольська С. В. викладач вищої категорії, викладач-методист ОКВНЗ «Дніпропетровський театрально-художній коледж». Дніпро, 2019.
13. Сергій Данченко. Бесіди про театр (літературний запис та обробка Коваленко О. М.) — К., 1999, 220 с.
14. Лесь Курбас Філософія театру / Лесь Курбас ; упорядн. М. Лабінський ; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; редактор М. Москаленко. — Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво «Основи», 2022. — 920 с.
15. Коломієць Р.Г. Чаклування над вимислом: навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистец. III-IV рівнів акредитації. Київ, 2009. 94 с.